

De Terugkomst

Brave New Books

Eerste druk © Geert Fokkens
Coverfoto: © NL.Depositophotos
ISBN: 978-94-640-5790-4

Uitgeverij: Brave New Books (onderdeel van Singel Uitgeverijen, Amsterdam)
www.bravenewbooks.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet, of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

GEERT FOKKENS

**uit de serie
RP-WESTERLEE**

De Terugkomst

Hoofdstuk 1

Peinzend tuurde Douwe Rademaker door de voorruit van zijn Volkswagen 1500 Variant waarover de ruitenwissers hun baantjes trokken. Het regende. Natuurlijk regende het! Het was een typisch Hollandse kwakkelwinter, nat, winderig en somber. Het was inmiddels februari maar behalve enkele nachtvorstjes was de temperatuur nog nauwelijks beneden de nul graden geweest. In plaats daarvan had het veel geregend, geijzeld en gemist. Bij helder vriesweer zou in ieder geval de zon nog hebben geschinen, maar die hadden ze al in geen weken meer gezien. Het was donkergrijs en naargeestig. En zo voelde hij zich ook.

Hij was onderweg naar huis. Hij kwam van Groningen-Stad waar hij had moeten compareren in de moordzaak Miedema die op dat moment voor de rechtbank diende¹.

Hij zou blij zijn als hij thuis was. Hij verlangde naar rust en een goed glas bier. Hij was zich ervan bewust dat hij zijn stemming moest toeschrijven aan een toenemend gevoel van depressiviteit, maar wist niet wat er tegen te doen. Sinds zijn vertrek uit Hoogezand, waar hij zijn diepste depressieve periode had doorgemaakt, had hij dit gevoel niet meer gehad. Was hij weer teruggevallen? Begon alles weer van voren af aan? Het was zo goed gegaan de laatste tijd. Hij had het enorm naar zijn zin in Westerlee en in zijn nieuwe werkkring. Daar lag het ook niet aan; hij wist heel goed wat wel de oorzaak was.

Kort na Berends overlijden was Aaf vertrokken. Naar haar moeder in Midwolda. Zij moest het heengaan van Berend verwerken, dat had hij heel goed begrepen. Zij had gepland om ieder geval gedurende de feestdagen weg te blijven. Dat vond hij logisch. Kerst en Nieuwjaar zijn immers de moeilijkste dagen voor iemand die zo'n zwaar verlies heeft geleden. Maar inmiddels was het al half februari en nog was zij niet terug. Behalve een telefoontje met Kerst en één op Nieuwjaarsdag had hij niets van haar vernomen. Maar zij had hem bij die gelegenheden moed ingesproken, want zij had heel goed begrepen dat hij het er moeilijk mee had. Hij moest niet wanhopen, had zij gezegd. Zij had gewoon wat meer tijd nodig, meer dan zij zelf had verwacht. Maar het zou beslist goed komen!

Hij was iets opgefleurd na het laatste gesprek. Maar ondertussen was dat al weer anderhalve maand geleden. En in die tijd was zijn ongerustheid gestegen terwijl zijn stemming steeds meer was gedaald. Zóú het ooit wel weer goed komen?

Zo mijmerend was hij inmiddels bij Scheemda gearriveerd. Bij de ophaalbrug over het Winschoterdiep sloeg hij rechtsaf en reed langs het groepsbureau. Hij besloot door te rijden. Hij had nu even geen zin om collega's te ontmoeten.

Hij reed door het buurtschap Eexta en daarna aan het eind van de weg sloeg hij weer rechtsaf de spoorwegovergang over, richting Westerlee. De eerste weg rechts was de 1^e Garstenlaan, de weg waaraan hij woonde. Het was een

¹ Compareren betekent in feite: zich bij de rechtbank vervoegen. In dit geval: het afleggen van een ambtelijke getuigenis door een opsporingsambtenaar.

onverharde weg die nu erg modderig was. Zijn huis stond iets verderop aan de rechterkant, een eindje buiten het dorp.

Hij draaide het erf op en parkeerde de Variant achter het huis. Toen hij uitstapte en naar de achterdeur liep kwam het gedreun van harde beatmuziek hem tegemoet. Annemiek was kennelijk al thuis van school.

Hij stevende rechtdoor naar haar kamer en bonsde op de deur. “Kan het wat minder?” riep hij maar kreeg geen antwoord. Hij trommelde wat harder en riep: “Hé, zet dat ding wat zachter!”

Toen ging de deur open en Annemiek keek hem verbaasd aan. “Oh, paps. Ik heb je niet thuis horen komen.”

“Nee, natuurlijk niet! Met al die herrie hoor je ook niets!” bromde Douwe.

“Herrie?” Annemiek was verontwaardigd. “De Rolling Stones! Dat is absoluut super!”

Douwe haalde zijn schouders op. “Volgens mij kun je er beter van genieten als je het geluid wat minder hard zet, dan versta je tenminste wat ze zingen.”

Annemiek keek verongelijkt. “Jij snapt er helemaal niets van,” was haar commentaar.

“Natuurlijk,” zei Douwe, “ik ben ouderwets en ik leef in een andere tijd. Vertel me niets, schat. Je hebt wellicht gelijk, maar nu ben ik thuis en ik wil even een beetje rust hebben, als dat mogelijk is.”

Met een zucht voldeed Annemiek aan het verzoek in het besef dat haar vader niet in zijn beste stemming was.

Douwe pakte het biertje uit de koelkast waar hij de hele weg al naar verlangd had en liet zich in de woonkamer op de bank vallen.

Sinds januari woonde Annemiek nu bij hem. Het had de nodige voeten in aarde gehad. De rechter had zijn toestemming moeten geven. Gelukkig had Marlies niet al te moeilijk gedaan en dat was ook in haar eigen belang. Zij was die maand getrouwd met haar Peter, Douwe’s opvolger dus. Zij was met hem naar Groningen-Stad verhuisd. Maar Annemiek had niet mee gewild. Zij kon Peter niet uitstaan en eigenlijk was dat ook wederzijds. Daarom vertikte zij het om met hem onder één dak te wonen. De beste oplossing was dat zij bij haar vader zou intrekken. Alle partijen schikten zich tenslotte in deze keuze. En dat pakte dan ook goed uit want sinds die tijd was de verstandhouding tussen Annemiek en haar moeder een stuk verbeterd. Op zich dus een goede beslissing.

Maar Douwe’s leven was wel op slag veranderd. Gewend als hij was om zijn leven alleen te slijten moest hij nu alles delen met zijn dochter die duidelijk de puberleeftijd had. Het bracht heel wat leven in de brouwerij en hij moest er flink aan wennen. Maar ook leidde het vaak zijn gedachten af van het andere probleem. Echter was dat andere probleem nu even de reden waarom hij stil achter zijn glas bier zat en zijn gedachten de vrije loop liet.

Hij zat zo een poos te kniezen toen Annemiek de kamer binnenkwam. “Wat eten we vandaag?”

Ook dat was iets waaraan hij had moeten wennen. Alles met regelmaat en op tijd eten. Hij haalde zijn schouders op. “Ik weet het nog niet. Ga jij maar vast aardappels schillen, dan denk ik er nog even over na.”

Annemiek lachte ondeugend. “Zullen we het vandaag makkelijk houden, paps? laten we een patatje gaan halen, dan hebben wij ook geen afwas.”

Hij zuchtte. Het idee was aanlokkelijk, hij wilde er echter niet altijd aan toegeven. Maar wanneer hij eerlijk was dan moest hij bekennen dat hij er vandaag erg doorheen zat en dat hij weinig zin had in extra werk.

“Oké. Voor deze ene keer, dan.”

Hij vond zichzelf een slappeling, maar het kon hem op dat moment niet schelen. Tien minuten later stopte de Variant voor de snackbar.

Snackbar was een groot woord. Het was eigenlijk een houten uitbouw van een voormalige boerderij. In een tijd waarin snackbars voornamelijk nog in de steden voorkwamen was het voor een dorp als Westerlee heel bijzonder. Of het ook een aanwinst was vond Douwe een tweede. Maar het had in ieder geval een enorme aantrekkingskracht op de dorpsjeugd. Een stuk of zes brommers en nog meer fietsen stonden naast het etablissement geparkeerd. Hoewel de ramen waren beslagen constateerde Douwe meteen dat het er binnen behoorlijk vol was. Natuurlijk ook omdat het nog steeds regende. De warmte en de vette frituurlucht sloeg hun tegemoet toen Douwe en Annemiek de niet al te ruime zaak binnenstapten. Menno Kruizinga stond zoals gewoonlijk achter de toonbank. “Moj, zeg het maar.”

Voordat dat Douwe zijn mond open kon doen ratelde Annemiek gelijk: “Eén patatje-met en een kroket-mosterd. En jij, paps?”

Douwe keek zijn dochter even fronsend aan en zei toen: “Doe mij maar een patat zonder en een frikadel.”

Terwijl Kruizinga aan de slag ging vroeg Annemiek aan haar vader: “Wat sta je nou te kijken?”

“Moet jij niet een beetje aan je figuur denken, jongedame?”

Annemiek keek verontwaardigd. “Wat mankeert er aan mijn figuur? Zo vaak eet ik hier niet, hoor!”

Douwe wilde net een hatelijke opmerking maken toen een van de jongelui riep: “Hé, Annemiek, heb jij je ouwe heer meegenomen? Mag je hier niet alleen komen?”

Annemiek liep op de spreker af, een knul van een jaar of zeventien die met een bestudeerde nauwkeurigheid het laatste restje mayonaise van het papieren puntzakje zat af te likken. Strijdvaardig ging zij voor hem staan, de handen in haar zij. “Ha, die Jannes,” zei ze op spottende toon, “ben jij er ook weer eens? Mocht jij wel weg van jouw ouwe heer? Weet je, mijn vader gaat tenminste nog met mij mee. Jouw vader is echt een ouwe zak!”

Alle aanwezigen begonnen hard te lachen terwijl Jannes' hoofd rood aanliep.

Douwe glimlachte geamuseerd. Dat was nou echt Annemiek. Hij kon met haar de grootste meningsverschillen hebben maar je moest niet aan haar vader komen! Zij ging voor hem door het vuur en nam daarbij geen blad voor haar mond.

Inmiddels had Kruizinga al een deel van hun consumpties klaar en Douwe riep: “Annemiek, je patat wordt koud!”

Terwijl zij het puntzakje met de goudgeel gefrituurde aardappelreepjes in ontvangst nam zei ze over Jannes: “Wat een lul is hij.”

“Tjonge,” bromde Douwe, “wat een taal voor een dame als jij.”

“Nou, het is toch zeker zo!” antwoordde zij met volle mond.

Douwe glimlachte terwijl hij een stuk van zijn frikadel afbeet. Annemiek wist het altijd zo treffend te zeggen.

Die avond lag hij in bed te lezen. Althans, hij deed een poging daartoe. Zoals hem de laatste tijd zo vaak overkwam had hij moeite om zich op het boek te concentreren. Dan lag hij te piekeren, Te piekeren over Aaf. Ook dit keer was dat zo.

Een klopje op z'n deur. “Paps, mag ik binnenkomen?”

“Kom maar.”

Annemiek kwam de slaapkamer in, gehuld in een korte nachtpon. Zij schoof naast hem op het bed en schurkte haar hoofd tegen zijn schouder. “Je hebt het moeilijk, hè?”

Hij keek haar even van opzij aan. Hij wist meteen wat zij bedoelde. Hij wachtte even voordat hij antwoordde,

“Dat kan je wel stellen, ja.”

Zij greep zijn hand. “Het komt wel goed, paps.”

Hij keek haar aan.

Zij knikte hem bemoedigend toe. “Heus, je moet erin geloven. Ik weet zeker dat het goed komt. Aaf heeft gewoon de tijd nodig. Het is toch niet niets wat er is gebeurd?”

Een brok kwam in zijn keel. Voor de zoveelste keer kwam dat jonge wicht hem de les lezen. Alsof zij de levenservaring van een honderdjarige had. Want zij had nog gelijk ook! Hij streelde over haar wang. Zij was echt een hele troost voor hem. “Ik probeer het, schat. Maar het duurt wel erg lang.”

“Wachten duurt altijd lang,” antwoordde zij eigenwijs.

“Natuurlijk, natuurlijk,” mompelde Douwe.

“Maar zij komt terug, hoor,” zei ze stellig.

“Hoe weet je dat zo zeker?”

“Ik weet het gewoon. Vrouwen weten dat gewoon. Neem dat maar van mij aan, lieve paps.”

Hij begon te lachen.

“Kijk,” zei ze gevat, “je kan nog lachen.”

Hij gaf haar een kus. “Je bent een lieverd.”

Hoofdstuk 2

De volgende dag, dinsdag, was hij al vroeg op het posthuis. Het was zijn taak om de eerste surveillance voor zijn rekening te nemen en dus stuurde hij om zeven uur de blauwe politiebus het erf van Jan Vink af. Die mocht nog een uurtje blijven slapen.

De gestage regen van de vorige dag was in de nanacht overgegaan in een dikke mist. Het zicht was erg slecht, vooral ook omdat het nog behoorlijk donker was. Met de mist was het ook iets kouder geworden.

Voorzichtig manoeuvreerde hij de bus de Hoofdweg op. Van een echt spitsuur was er in dit gehucht geen sprake. Desondanks was het toch wel goed uitkijken geblazen omdat op dat tijdstip veel kinderen op de fiets naar school reden. En vooral de hogere scholen stonden niet in het dorp. Daarvoor moesten zij naar Scheemda, of zelfs naar Winschoten. Dus gingen zij vroeg op pad.

Maar Douwe was streng. Hij verlangde niet alleen van het overige verkeer dat zij rekening hielden met de grote groepen jonge fietsers, hij eiste ook van de kinderen dat zij zich veilig gedragen op de weg. Hij had nog maar een kilometer gereden of hij had al twee bekeuringen uitgedeeld voor het rijden zonder licht. Sinds de tragische dood van Basje Ubels, in oktober van het jaar daarvoor, waren hij en zijn collega's erg attent geworden op de veiligheid van de kinderen in deze buurt. Hoewel Basje niet in dichte mist was aangereden bezorgde de mist in combinatie met de duisternis hem echter de kriebels, vooral ook omdat de weg grotendeels slecht werd verlicht.

Na twee uur surveilleren, het was toen al licht, keerde hij weer op het posthuis terug. Jan zat daar al achter het bureau te werken en Douwe wierp hem de contactsleutel van de bus toe omdat hij de volgende ronde moest doen. Nadat hij zijn jas had uitgetrokken nam hij samen met Jan de meldingsrapporten door, dit onder het genot van een kop koffie waar Margreet steevast voor had gezorgd.

Zoals gewoonlijk was er weinig schokkends gebeurd. Jan had de vorige dag collega's in Scheemda geassisteerd bij een uit de hand gelopen burenruzie. Alles was echter in de minne geschikt. De oorzaak: overmatig drankgebruik. Verder niets bijzonders.

De telefoon op het bureau begon te rinkelen en Jan nam hem op. "Moj, Ab. Alles goud? Ja, dei 's hier. Momentje." Hij overhandigde de hoorn aan Douwe. "Ab Hofstra voor jou."

Hofstra was de wachtmeester die dienstdeed in het naburige Meeden. Vanwege het personeelstekort was hij daar de enige diender.

"Met Rademaker."

"Adjutant, met Hofstra. Kunt u naar de molen aan de Beneden Veensloot komen? De molen die afgebrand is, bedoel ik."

"Wat is er aan de hand?"

"We hebben een lichaam gevonden."

Douwe veerde overeind. "Oké, ik ben onderweg."

Hij legde de hoorn op het toestel en zei tegen Jan: “Ga je mee? Het schijnt dat ze in Meeden een lijk hebben gevonden.”

Natuurlijk ging Jan mee en even later was de politiebus onderweg.

De mist was inmiddels grotendeels opgetrokken. Het leek er zelfs op dat de zon een poging ging wagen om voor het eerst sinds weken door de bewolking te breken. Het was in ieder geval aanzienlijk lichter dan ze de laatste tijd gewend waren.

Jan reed er in één keer naartoe. Hij kende de weg want zij waren er ook geweest tijdens de brand. Dat was een van de weinige opmerkelijke gebeurtenissen van de afgelopen maanden geweest. Op Oudejaarsavond was in Meeden de genoemde molen afgebrand. Door vuurwerk had de met riet gedekte kap vlamgevat en in korte tijd was de prachtige stellingmolen in de as gelegd. Dat was erg triest voor een dorp dat toch al niet veel bijzonderheden had. Desondanks was Douwe blij geweest dat hij toen wat om handen had gehad. Op een moment als de jaarwisseling had hij anders toch alleen maar zitten kniezen met zijn gedachten bij Aaf.

Ter plaatse gekomen parkeerde Jan de bus achter die van Hofstra. Ze stapten uit en liepen het erf op waar de geblakerde overblijfselen van de molen stonden. Althans wat er nog van over was, want het werd hen meteen duidelijk dat de molen werd gesloopt. Een aantal werklieden stond te wachten achter een lint dat kennelijk door Hofstra was gespannen. Die kwam Douwe en Jan tegemoet lopen en nadat hij het lint voor hen omhoog had gehouden liep hij voor ze uit naar een bijgebouw.

“Ze zijn vorige week begonnen met het slopen van de ruïnes,” verklaarde hij. “In de schuur troffen ze een dubbele houten wand aan en toen ze de binnenwand hadden weggebroken vonden ze dit.” En daarbij wees hij op de plek die vrij was gekomen.

Douwe en Jan bogen zich voorover. Op de bodem tussen de nauwe ruimte van de spouw lag een gestalte, gehuld in de blauwe overall die in deze streek zo langzamerhand een soort klederdracht voor boerenarbeiders was geworden. Het lichaam lag op z’n rechterzij, anders had het niet in de krappe ruimte tussen de wanden gepast. Aan de voeten had hij zwarte rubberen laarzen en hij had een versleten ribcord colbertjasje over de overall aan. Het gezicht was onherkenbaar. Het lichaam was in een zodanige staat van ontbinding dat hier en daar de botten van de schedel door de zwart geworden huid heen staken. Maar op het hoofd bevond zich nog een volle donkerblonde haardos. Vlak achter het hoofd lag een grijze platte boeren pet, ook wel een ‘klak’ genoemd.

Douwe wrong zich zo goed als het kon in de nauwe ruimte, want de wand was nog niet in z’n geheel weggebroken. Hij liet zich op een knie zakken en met zijn zaklantaarn bescheen hij het lichaam. De linkerhand die op het lichaam lag zag er zwart en benig uit. Douwe liet de lichtkegel over het bovenlichaam glijden. Er zaten diverse inmiddels opgedroogde vochtplekken in de overall, waarschijnlijk veroorzaakt door het ontbindingsproces. Maar op borsthoogte, precies op de

plaats van het hart, zat een donkerbruine vlek die redelijk droog leek. Hij hield de zaklantaarn er wat dichterbij. Duidelijk zag hij in het midden van die vlek een rafelig gaatje in de overall zitten.

Met wat moeite trok hij zich terug en kwam overeind. Hij wendde zich tot Hofstra. “Waarschuw de technische recherche maar, Ab. Deze jongen werd vermoord!”

Terwijl Hofstra zich verwijderde om Douwe’s opdracht uit te voeren zei die tegen Jan: “Dit moet al een poos geleden zijn gebeurd. Het lichaam is al zover ontbonden dat je het niet eens meer ruikt.”

Het duurde anderhalf uur voordat de technische recherche, die helemaal uit Groningen-Stad moest komen, ter plaatse was. Maar zij gingen direct aan de slag. Foto’s werden gemaakt, situatieschetsen opgezet en de zakken van de kleding van het slachtoffer werden doorzocht. Dat laatste leverde alleen maar een bos sleutels en een zakdoek op. Verder werd er niets gevonden.

Voor zover mogelijk werd de omgeving minutieus onderzocht voordat er toestemming kon worden gegeven om het lijk te verwijderen. Daarvoor moest eerst nog een deel van de wand worden weggebroken en dat kon nog even duren. “Typisch dat hij zelfs geen portemonnee bij zich had,” vond Jan.

Douwe haalde zijn schouders op. “Misschien had hij die ook niet nodig.”

Jan keek hem verbaasd aan.

Douwe legde uit: “Als je geen geld hebt hoeft je het ook niet ergens in te stoppen, toch? En als ik hem zo zie heb ik bepaald niet het idee dat hij tot de upper class van onze gemeenschap behoorde.”

“Tja, als je het zo bekijkt,” was Jans commentaar, “maar ik blijf het vreemd vinden.”

Douwe grijnsde. “Ik kan het misschien helemaal fout hebben, jongen, maar ik denk niet dat zijn portemonnee is gestolen, want hij lijkt mij niet winstgevend genoeg om er een roofmoord voor te plegen.”

De mannen van de TR waren nog wel even bezig. Douwe, Jan en Hofstra hadden in die tijd genoeg gelegenheid om het personeel van het sloopbedrijf te ondervragen. Het bleek dat twee van hen het lijk hadden gevonden. Dat gebeurde toen zij ongeveer halverwege waren met het wegbreken van de houten binnenwand.

Tijdens die verhoren arriveerde hun voorman. Dat was een oude bekende van Douwe: Driekus Dröge. Behalve dat hij als voorman werkzaam was bij het aannemingsbedrijf Tamminga zat hij ook in de gemeenteraad van Meeden namens de CPN². Vier maanden eerder had Douwe nog een vrij heftige aanvaring met hem gehad toen Dröge een poging deed om uit het tragische ongeval van Basje Ubels politieke munt te slaan³.

“Waarom ligt het werk stil?” vroeg Dröge uit de hoogte.

Douwe legde het hem uit.

“Duurt het lang?”

² CPN = Communistische Partij Nederland

³ Lees ‘Vals Spel’

Douwe haalde zijn schouders op. “Dat hangt af van het onderzoek van de technische recherche. Als zij klaar zijn kan het lichaam worden afgevoerd.”

Dröge was niet erg onder de indruk. “Het werk ligt al bijna drie uur stil,” verklaarde hij, “dat kost ons veel geld. Laat jouw mensen een beetje voortmaken, Rademaker, anders dienen wij een schadeclaim in.”

Douwe was eerst verbaasd maar begon toen te lachen. “Je doet maar, Dröge. Dit is een calamiteit en daar dienen jij en jouw baas zich gewoon bij neer te leggen. Een geval van moord pakken wij altijd zeer zorgvuldig aan, hoeveel tijd dat ook moge kosten.”

De voorman keek hem minachtend aan. “Je smoesjes zijn goed, Rademaker. Maar ik heb de politie nooit vertrouwd. Jullie zijn alleen maar prinsen van de bourgeoisie! Maar de arbeiders moeten werken voor hun geld en die staan nu al een paar uur niets te doen!”

Weer haalde Douwe zijn schouders op, ditmaal onverschillig. “Denk wat je wilt, Dröge. Het onderzoek heeft nu eenmaal prioriteit. Het gaat om een mensenleven, nietwaar? Trouwens, ik heb eerder het idee dat jij je minder zorgen maakt om de arbeiders dan om jouw baas. Met andere woorden, het lijkt wel of jij je ineens inzet voor het grootkapitaal!”

De communist veerde op en keek Douwe met een van woede vertrokken gezicht aan. Hij stond op het punt om uit te vallen, maar bedacht zich op het laatste moment. Met grote passen beende hij weg.

Jan had geamuseerd meegeluisterd. “Eén-nul voor jou. Die kwam hard aan.”

“Inderdaad,” beaamde Douwe, “hij stond even met de mond vol tanden. Dat ben ik eigenlijk niet van hem gewend.”

Een van de onderzoekers van de TR kwam op Douwe toelopen. Hij hield een plastic zakje omhoog. “De kogel,” verklaarde hij. “Door het ontbindingsproces is de kogel uit het lichaam gevallen. Wij vonden hem in de voering van het colbertjasje.”

Douwe nam het zakje in ontvangst. Omdat hij op dat ogenblik de leiding van de zaak had was hij ook verantwoordelijk voor de gevonden bewijsstukken.

Toen de man weer wegliep hield hij het zakje in het licht van de waterige zon. Hij bekeek het projectiel dat het leven had genomen van de man in de spouw. Het was geheel gefragmenteerd. Waarschijnlijk had hij een zachte, misschien loden neus met een holle punt gehad. Zodra zo’n kogel het lichaam binnendringt vervormt deze en wordt dan heel breed met veel scherpe randen. Dit zorgt bij het slachtoffer voor enorme verwoestingen binnen het lichaam die praktisch altijd dodelijk zijn. Men noemt dit soort munitie ook wel ‘Dum-Dum’ of ‘Hollow Point’. Douwe bedacht dat de vervorming er waarschijnlijk ook voor had gezorgd dat de kogel zoveel weerstand had ondervonden dat die daarom niet het lichaam aan de achterzijde had verlaten. Een geluk bij een ongeluk, want nu hadden ze tenminste de kogel.

Het lichaam, of wat er nog van over was, werd nu in een kist gelegd en achter in een lijkwagen geschoven die het naar het gerechtelijk mortuarium in Groningen moest brengen.

Douwe bekeek de schuur nog eens goed. Tegen Hofstra zei hij: “Wat mij opvalt is dat er zoveel ruimte zit tussen de binnen- en buitenwand. Zeker dertig centimeter. Bij een normale spouw zou er geen ruimte zijn voor een menselijk lichaam.”

Hofstra haalde zijn schouders op. “Ik weet het niet zeker, adjudant. Maar ik vermoed dat het te maken heeft met de functie van de schuur. Hier werd het meel opgeslagen nadat de molen het graan had gemalen. En de ruimte moest heel droog zijn, want het meel mocht niet vochtig worden. De extra dikke spouw zorgde wellicht voor een goede isolatie. Iets anders kan ik niet bedenken.”

Douwe knikte. “Je zal wel gelijk hebben. Zelf heb ik er niet zoveel verstand van.”

Die middag was hij op het posthuis bezig met het verzendklaar maken van de bij het lijk gevonden artikelen. Behalve de kogel waren dat ook de bos sleutels en de zakdoek. Hij verzegelde de enveloppen die bestemd waren voor het Gerechtelijk Laboratorium in Rijswijk en legde ze bij de post voor het districts bureau, vanwaar ze verder zouden worden verzonden. Verder restte hem niets anders dan te wachten op de terugkomst van Jan Vink die met zijn surveillance bezig was.

Hij had dus nog even tijd om na te denken over hetgeen hij op de plaats van het delict had gezien. Hoewel, plaats van het delict? Het was allerm minst zeker dat het slachtoffer ook op die plek was gedood. Hij was daar alleen maar gevonden. In ieder geval was er iemand geweest die moeite had gedaan om het lijk daar te verbergen. En dus moest die persoon op de hoogte zijn geweest van de behoorlijk grote ruimte tussen de binnen- en buitenwand van de schuur.

Hij ontwaakte uit z'n mijmeringen toen de schaduw van de surveillancebus langs het raam gleed. Op dat moment begon ook de telefoon op z'n bureau te rinkelen. Hij nam op. “Rijkspolitie Westerlee, goedemiddag.”

“Douwe? Met Bil.”

Kapitein Bil Zijlstra, zijn voormalige chef toen hij nog op de districtsrecherche in Groningen zat, meldde zich. Douwe wist meteen wat die wilde zeggen. “Ja, Bil. Zeg het maar.”

Hij hoorde Zijlstra grinniken. ”Jij hebt het al door, begrijp ik.”

“Ach,” antwoordde Douwe, “laat ik het zo zeggen, ik begin eraan gewend te raken.”

“Mooi,” vond Zijlstra, “dan hoef ik er niet veel woorden aan vuil te maken. Denk je dat je nog meer mensen nodig hebt?”

Douwe haalde zijn schouders op, hetgeen Zijlstra natuurlijk niet kon zien. “Het is een moord die al heel lang geleden is gepleegd. Ik weet niet hoeveel mensen ik daarbij nodig heb. Laten we maar eerst eens uitzoeken wat de identiteit van het slachtoffer is en hoelang hij al dood is. Daarna kan ik pas een operatieplan opstellen.”

“Oké. Ik neem daarmee aan dat jij de opdracht aanvaardt,” zei Zijlstra eigengereid. “Ik hoor dan wel wat de ontwikkelingen zijn en wat jij verder nog nodig hebt.”

“Ik doe mijn best, Bil. Zorg jij er maar voor dat je dit wel even goed met Derksen afregelt.”

Dat laatste was zeker niet onbelangrijk, want kapitein Lo Derksen was als chef van de Uniformdienst eigenlijk Douwe’s hoogste baas. En die was er niet altijd van gecharmeerd dat de recherche zijn duurste surveillant inpikte voor een zaak. Zijlstra beloofde het en zij belden af.

Intussen was Jan het posthuis binnengekomen en had uiteraard het laatste deel van het gesprek gevolgd. Douwe vertelde hem dat Zijlstra hem het onderzoek naar de dood van het gevonden lijk had opgedragen.

Daarna nam hij de sleutels van de bus van Jan over om de post en de bewijsstukken naar het groepsbureau in Scheemda te brengen. Daar kon hij dan gelijk zijn groepscommandant Fokko Mulder bijpraten.

Hoofdstuk 3

Die woensdagmiddag vond de autopsie plaats. Zoals gewoonlijk gebeurde dat op de afdeling Pathologie van het Academisch Ziekenhuis in Groningen.

Over de doodsoorzaak bestond geen twijfel. De man, want dat werd nu officieel vastgesteld, was door het hart geschoten en Douwe wist inmiddels dat het was gebeurd met een patroon van het kaliber 9 mm en dat die was afgevuurd door een automatisch pistool. Deze gegevens had hij van de technische recherche. De nadere identificatie van de kogel en het vuurwapen moest door het laboratorium in Rijswijk worden gedaan en dat zou nog wel even duren.

Volgens de patholoog-anatoom die de autopsie verrichtte moest de man al ongeveer acht á negen jaar dood zijn, misschien zelfs tien. Dat hing af van de plaatselijke omstandigheden waaronder de ontbinding van het lijk had plaatsgevonden en die waren niet direct te herleiden. Verder was het lichaam zover vergaan dat er weinig meer aan te herkennen viel. Vingerafdrukken waren uitgesloten. Bovendien had je daar alleen wat aan wanneer het slachtoffer ooit eens met de politie in aanraking was geweest waarbij dan de afdrukken van zijn vingers in het archief terecht zijn gekomen. Op dat ogenblik wees niets daarop. Het enige wat overbleef was zijn gebit. Maar dat kon nog wel enige dagen, misschien wel weken, in beslag nemen.

Na de autopsie besprak Douwe het resultaat met Bil Zijlstra op het districts bureau van de Rijkspolitie in Groningen.

“Het zal een hele klus worden,” zei Douwe, “maar we moeten uitzoeken wie er in Meeden en omgeving wordt vermist in een periode van acht tot tien jaar geleden.”

Zijlstra knikte beamend. “Dat zal zeker een klus worden. Weet je wat? Ik zal Tom van der Brom erop zetten, dan kan jij je handen een beetje vrij houden.”

Douwe keek opgelucht. “Als je dat wil doen ben ik je er dankbaar voor, Bil.”

“Wat ga je nu doen?” informeerde Zijlstra.

“Ik ga nu eerst nog wat getuigen verhoren, zoals de mannen die hem gevonden hebben. En dan ga ik mij eens verdiepen in de omstandigheden waaronder het lichaam daar terecht kan zijn gekomen. Ik denk dat ik daar voorlopig genoeg aan heb.”

Die middag sprak Douwe op de sloopplaats van de molen diverse mannen die in dienst waren van het aannemingsbedrijf Tamminga. Twee van hen hadden het lijk gevonden. Zij hadden al eerder verklaringen afgelegd aan Hofstra en veel hadden zij daar niet aan toe te voegen. Zij waren juist begonnen met het afbreken van de binnenwand van de schuur toen zij op het lijk stuitten. Daarop hadden zij de politie gebeld en dat was het.

Een arbeider van een jaar of vijfendertig, een zekere Jochem Wildeboer, wist Douwe te vertellen dat de molen zo'n acht jaar geleden was gerestaureerd. In die tijd moet ook de schuur zijn verbouwd. Wildeboer wist dit omdat hij indertijd met

een vrachtwagen de bouwmaterialen had aangevoerd. Zelf was hij verder niet bij de restauratie betrokken geweest. Wie er dan wel bij waren?

Hij krabde eens achter zijn oor waarbij hij zijn pet in dezelfde hand hield. “Tja,” zei hij, “ik weet het niet zo precies meer, want het is al weer een poos geleden. De meeste van hen zijn al met pensioen. Het waren toen de oudste arbeiders van Tamminga. Maar omdat zij de beste vaklui waren werden ze ingezet op de restauratie.” Hij keek peinzend omhoog en vervolgde: “Eentje ken ik in ieder geval. Dat is Jurjen Boeve. Hij woont in Westerlee aan de Hoofdweg. Hij is nu drieënzeventig, maar hij kan het zich vast nog wel herinneren.”

Op dat moment stopte er een bestelwagen en Driekus Dröge stapte uit. Hij stevende direct op Douwe af. “Ben je nu weer bezig om mijn mensen van het werk te houden?” vroeg hij op agressieve toon.

Douwe haalde zijn schouders op. “Ik ben met een onderzoek bezig, Dröge, en dan moet ik getuigen verhoren, zo simpel is het.”

“Dat doe je dan maar op je bureau, Rademaker! Hier heb je niets te zoeken. Jouw aanwezigheid vertraagt alleen maar het werk.”

Douwe glimlachte ironisch. Op kalme toon antwoordde hij: “Jij bepaalt niet waar ik mijn onderzoek moet doen, Dröge. Maar nu ik je toch spreek, ik heb ook wel een paar vragen voor jou.”

Dröge schudde woest zijn hoofd. “Ik heb nu geen tijd, Rademaker.”

Weer glimlachte Douwe. “Goed, dan kom je morgenochtend om half tien maar naar het posthuis in Westerlee voor het afleggen van een getuigenverklaring.”

“Morgenochtend?” Dröge keek nu echt kwaad. “Morgenochtend moet ik ook werken!”

“Dat interesseert mij niet. Jij vindt dat ik mijn onderzoek op het bureau moet uitvoeren. Nou, dan kom je maar naar het bureau! En je regelt het maar met je baas, want ik verwacht van jou dat jij stipt om half tien aanwezig bent. Als jij er niet bent zal ik je laten dagvaarden en dan krijg je een veroordeling aan je reet voor het tegenwerken van de politie in een justitieel onderzoek!”

Dröge’s mond viel open. Toen hernam hij zichzelf. “Dat durf je niet, Rademaker!”

“Oh nee? Probeer het maar eens. Ik waarschuw je, mannetje. In een moordonderzoek heb ik vergaande bevoegdheden.”

Dröge hapte naar adem en briepte toen: “Oké, Rademaker. Maar denk niet dat je gewonnen hebt. Ik pik dit niet en ik zoek het hogerop!”

Douwe haalde onverschillig zijn schouders op. “Je doet maar, hoor.” En hij liep weg en liet Dröge gewoon staan.

Een kwartier later liep Douwe het erf van Jurjen Boeve op. Zoals gewoon in deze streek liep hij achterom en bij de openstaande achterdeur riep hij: “Volk!”

Er kwam geen reactie en Douwe keek om zich heen. Toen zag hij een oude man uit de moestuin komen die achter het huis lag. Hoewel enigszins gebogen kwam hij vrij kwek over. Hij liep op klompen en had een pijp in zijn linker mondhoek